

Naučna polemika

УДК 343.85:314.151.3]:351.862.21(497.6)

**MIGRANTSKA KRIZA I NJENE REFLEKSIJE
PO BEZBEDNOST REPUBLIKE SRPSKE I BIH**

prof. dr Duško Vejnović

Fakultet bezbjednosnih nauka

Univerzitet u Banja Luci

e-mail: dusko.vejnovic@fbn.unibl.org

doc. dr Dragan Radišić

Fakultet za bezbjednost i zaštitu

Nezavisni Univerzitet u Banja Luci

e-mail: draganradisic@ymail.com

Apstrakt: Bosna i Hercegovina je postala nova izbeglička ruta, a država, uglavnom, nema odgovor na pitanje šta uraditi sa sve većim prilivom lica iz Sirije, Iraka, Avganistana itd. Migrantska kriza sve više postaje dugoročni bezbednosni izazov, rizik i pretnja, a migracije koje istaknuti intelektualci zovu preseljenje naroda, predstavljaju složen demografski fenomen (menja se demografska slika Evrope) sa višestrukim društveno-ekonomskim, političkim i kulturnim uzrocima i posledicama. Migrantska, izbeglička kriza, postala je i veliki izazov za institucije Bosne i Hercegovine, domaće bezbednosne službe i policijske organizacije i agencije te različite nevladine organizacije, a i građane u celini. Taj izazov je tim veći imajući u vidu složenost dejtonske Bosne i Hercegovine kao državne zajednice dva entiteta, distrikta Brčko i tri konstitutivna naroda kod kojih je nizak stepen dijaloga, tolerancije, etničkog poverenja, a i veoma nizak stepen odgovornosti i poverenja u političke elite.

Ključne riječi: migranti, migrantska kriza, migracije, bezbednost, bezbednosni izazovi, rizici i pretnje, bezbednosna kultura, etničko (ne) poverenje.

UVOD

Kretanje stanovništva – seobe naroda (izbeglica, migranata, azilanata) kao pojava migracije stara je koliko i samo čovečanstvo i odigrala je suštinsku ulogu u oblikovanju sveta onakvog kakvog ga poznajemo danas. Migracije su kretanje ljudi iz jednog mesta u drugo, sa jednog kontinenta na drugi, s ciljem privremene ili stalne promene mesta boravka. Promena sredine u kojoj ljudi žive utiče na promene njihovih navika. Ljudi koji vrše migracije nazivaju se migranti. U literaturi i svakodnevnom govoru često se srećemo s pojavama emigracija i imigracija. Ovi pojmovi se odnose na međunarodne migracije. Za zemlje iz kojih se ljudi iseljavaju, oni su emigranti, a za zemlje u koje se useljavaju, imigranti. Do migracija dolazi uglavnom usled prirodne reprodukcije stanovništva, tehnološkog razvoja, urbanizacije, potreba za boljim zaposlenjem ili obrazovanjem. Pored navedenih uzroka, do prirodnih migracija stanovništva dolazi u doba rata ili drugih društvenih poremećaja. To je potpuno prirodno stanje, jer ljudski instinkt za opstankom i životom, navodi ih da promene mesto stanovanja.

Ukoliko ljudi imaju mesto boravka sa namerom da se stalno nastane na nekom drugom mestu, takve migracije se nazivaju stalne. Ali, ukoliko je preseljavanje ljudi privremenog karaktera izazvano razlozima obrazovanja ili posla, takve migracije predstavljaju sezonske migracije. U potrazi za boljim životom, ljudi nekada prelaze velike razdaljine te migracije, u tom slučaju, mogu da budu unutar države i nazivaju se unutrašnje migracije ili mogu prelaziti državne granice i predstavljaju spoljašnje migracije. Ilegalne migracije su oduvek postojale, ali su danas u ekspanziji, naročito u zemljama čije su ekonomije nerazvijene i nestabilne, a demografski parametri u porastu. Tome nesumnjivo doprinosi brz proces globalizacije, razvoj i korišćenje novih tehnologija, što utiče na brže kretanje ljudi, kapitala i roba preko nacionalnih granica. Međutim, ova vrsta migracija, često kategoriju socijalno – ugroženih lica pretvara u „laku metu“ kriminalnih mreža, krijumčara i trgovaca ljudima. Pod nezakonitim migracijama, podrazumeva se nezakonit ulazak migranata u tuđu zemlju, van graničnih prelaza, bez granične kontrole ili uz korišćenje falsifikovanih isprava, ali one podrazumevaju istovremeno i nelegalan boravak u tuđoj zemlji. Pod pojmom ilegalne imigracije, u najširem smislu, podrazumeva se svako kretanje migranata koje se odvija protivno propisima zemalja porekla, tranzita i zemalja odredišta.

Migracije mogu da budu ekonomski korisne i za zemlje iz kojih

migranti potiču, i za one koji ih primaju, kao i za same migrante. Zemlje tzv. Trećeg sveta imaju ogromne koristi od novca koji migranti šalju kućama, smanjenja pritiska na nezaposlenost, stanovanje i druge socijalne ustanove. Država koja prima migrante ima koristi, jer dobiva radnu snagu po pristupačnoj ceni, a pritom uvećava nacionalnu produktivnost i ekonomski rast. To su, većinom, pojedinci koji poseduju avanturistički duh, skloni su preduzetništvu i rešeni da uspeju u novoj sredini, koji su više od prosečnih ljudi spremni da budu kreatori bogatstva i generatori zapošljavanja. Isto tako, migranti mogu da doprinesu izgradnji mostova prijateljstva između zajednica u svojoj zemlji i jačanju veza sa zemljom svog porekla. Poslednjih godina, takve migracije su dobile istaknuto mesto, a prošle i ove godine su poprimile svoje najšire razmere (2015/16), zbog čega imaju nesagledive implikacije po međunarodne odnose, a naročito po bezbednost država kroz koje prolaze ili se useljavaju migranti.

MIGRACIJE – IZAZOVI BEZBEDNOSTI

Prema nekim analitičarima, ovo nije „izbeglička kriza“, ovo je seoba naroda. Razmere seoba su biblijske. U talasima „migranata“ su, pre svega, mladi, odrasli muškarci, vojno sposobni, koji su napustili ognjište, žene, decu i ostarele roditelje i ostavili ih na milost i nemilost života. Po svemu sudeći, navodi nas na razmišljanje da se među brojnim migrantima (izbeglicama) nalaze i vojni dezerteri. Znači, mi ovde, pored ostalog, imamo posla sa dezerterima, među kojima su brojne bezbednosne službe otkrile i veliki broj terorista. Sve više uviđamo da su oni odlično organizovani, imaju mape sa maršrutama kretanja, solidno su odeveni, imaju skupe i savremene „pametne mobitele“, organizovano dižu novac u bankama itd. Socijalne razlike među migrantima su prepoznatljive. Svedoci smo da, ukoliko zemlje domaćini ne tolerišu njihovo običajno, raznoliko, pa i agresivno i zahtevno ponašanje, oni postaju djelomično nasilni i skloni različitim oblicima društveno štetnih ponašanja.

U slučaju da EU u potpunosti „zazida“ Balkan, što izgleda da je pre pitanje „kada“ nego „ako“, desetine hiljada nezadovoljnih naći će se zaglavljani u zemlji u kojoj nikad nisu želeli da ostanu i usred društva koje ih ne želi, ali je prinuđeno da ih zbrine. Gledajući na skandale u Sloveniji, na granici između Srbije i Mađarske kod Horgoša, kao i na pokazatelje verovatnog ishoda kada se migranti uznemire zbog svojih uslova života, oni mogu da spale svoja naselja kao što su to učinili u Brežicama, lebonovski rečeno, po psihologiji mase, teško je kontrolisati velike grupe ljudi. Da li će ili neće migranti da

se socijalizuju u sredinu u koju su došli, ostaje kao problem... to što će biti duboko nezadovoljni time što su prinuđeni da žive u zemlji u kojoj ne žele da žive, i to ne zbog naroda koji tu živi, već zbog pogrešnih očekivanja većine njih koji su pretpostavili da mogu da ostvare svoje zacrtane ciljeve i želje.

I zaista, ono što se naslućivalo, nažalost se i desilo. Nakon „famoznog“ Sporazuma EU i Turske o „zaustavljanju migrantske krize“, nekoliko hiljada migranata se našlo „odsečeno“ na grčkoj ili makedonskoj granici uz želju da nastave planirani put ka Zapadnoj Evropi. Nakon višednevnog beznađa, pokušali su silom „probiti“ grčko-makedonsku granicu. U prihvatnom centru Moria, na ostrvu Lezbos, nakon posete grčkog ministra za izbeglice i holandskog ministra pravde izbili su sukobi između migranata i policije - saopštili su grčki zvaničnici. Migranti su počeli vikati „sloboda“ i „otvorite granice“, prenosi AP. Potom su demonstranti zapalili kontejnere. Interventna policija vodi operaciju unutar i izvan kampa.

U vezi sa najnovijim sporazumom o rešavanju migrantske krize, mađarski premijer Viktor Orban je izjavio: „EU se prodala Turskoj“ u nastojanjima da reši izbegličku krizu, a posledice toga nije moguće predvideti. On je u intervjuu za nemački list „Virtšafsvone“ kritikovao dogovor Brisela i Ankare, po kojem se migranti koji ne potraže azil u Grčkoj vraćaju u Tursku, a EU se obavezala da pruža do 6 milijardi evra pomoći Turskoj, ubrza pristupne pregovore sa tom zemljom za članstvo u EU i ukine vize za turske državljane.

Bezbednost EU ne sme da bude u rukama sile izvan EU. „MI, članice EU, već smo platile 3 milijarde evra Turskoj, a uskoro ćemo platiti još 3 milijarde. Nije moguće predvideti gde će se to završiti“. Brisel je napravio „grešku“ jer se fokusirao na redistribuciju izbeglica umesto na zaštitu svojih granica – zaključio je mađarski premijer.¹ Sve detaljnije analize i prognostička razmišljanja ukazuju, da će se migrantska kriza nastaviti, a njene posledice mogu biti pogubne za Evropu u celini.

MIGRANTSKA KRIZA U OČIMA SVETSKIH ANALITIČARA, ISTORIČARA I DRŽAVNIKA

Nije samo građanski rat u Siriji prouzrokovao migracije stanovništva sa Levanta² u Evropu. Posmatranja u širem kontekstu migracione krize otvara brojna pitanja na koja nije nimalo lako dati adekvatne i zadovoljavajuće odgovore. Ovde izdvajamo ona za koja bi se moglo reći da su najvažnija:

1 „Iskra“ : 25.04.2016.

2 U širem smislu pod odrednicom Levant se podrazumevaju Istočne zemlje, dok je u užem smislu to naziv za zemlje koje se nalaze uz obale Mediterana: Tursku, Siriju, Izrael, Libiju, Jordan i Egipat.

Zašto se u svetu pa i na Bliskom istoku događaji odvijaju baš na ovakav način? Koji su geopolitički imperativi najznačajnijih nosilaca svetske moći ogleđaju u ovoj krizi? Kako migracionu krizu sagledati u kontekstu uspostavljanja nove konstelacije geopolitičkih odnosa na globalnom planu? Da li se pred našim očima odvija bitka za geopolitičku prevlast na međunarodnoj sceni i na pojedinim važnim područjima? Zašto je Bliski istok postao epicentar jednog od najtrusnijih geopolitičkih područja? Šta se stvarno dešava na Levantu i kuda sve to vodi? Ko tu koga napada, a ko se brani? Ko migrira i zašto? Da li se može uopšte spoznati puna istina o uzrocima ovih događaja? Da li se u pozadini migrantske krize odvijaju tajni dogovori i igraju zakulisne igre? Ko je i zašto formirao terorističku organizaciju tzv. Islamsku državu³ (Isil – ID) koja je nasilje izdigla do nivoa globalnog terorizma kako bi ostvarila svoj proklamovani cilj – formiranje kalifata? Da li je samo ona prouzrokovala migrantske tokove ka Evropi ili se radi o kompleksu uzroka? Ko i zarad kojih ciljeva – interesa pokreće ovaj egzodus stanovnika jednog prostora ka drugom, ko, dakle, proizvodi izbeglice, migrante, emigrante, ili već kako ih sve nazivaju? Da li je migraciona kriza samo posledica globalnog sukoba SAD i Rusije? Da li su realne ocene da je EU sa migrantskom krizom pokazala da je „tigar od papira“ koja u projektovanju sopstvene geopolitičke strategije prvenstveno vodi računa o interesima SAD? Da li, stoga, Evropa (EU) veoma pažljivo odmerava svoje poteze prema migracionoj krizi ne reskirajući da se nađe pod ozbiljnim pritiskom? Da li SAD indikuju ove migrantske tokove u cilju sprečavanja emancipacije vodećih evropskih država od američkog uticaja? Da li je američki angažman na tom prostoru primerno motivisan izazovima od narastanja ruskog uticaja ili je to prvenstveno nastojanje da se zauzme što bolja pozicija za očekivanu dugoročnu borbu sa sve jačom (ekonomski i vojno) Kinom? Da li se posredstvom ovog događaja uspostavlja nova svetska podela karata? Položaj Balkana u ovim događajima sa težištem na Republiku Srbiju, BiH i Republiku Srpsku?

Naravno, nije lako ni jednostavno doći do pravih odgovora na navedena i druga moguća pitanja, jer je teško doći do valjanih informacija koje bi ukazivale na suštinu uzroka svih ovih događaja. Stiče se utisak da je pažnja javnosti i političkih elita više usmerena na rešavanje posledica ove migracione krize, a mnogo manje na njene uzroke.

Pre nego što pokušamo iznaći odgovore na napred postavljena pitanja, želimo istaći različite pristupe migrantskoj krizi i migrantima. Emotivni pristup, koji podržava pružanje sve moguće pomoći migrantima (smeštaj,

³ Islamska država (ID) nekadašnji ISIL – vremenom je narasla u paravojnu organizaciju od preko 50.000 boraca koji su dobro plaćeni i mobilisani da ratuju. Svoju finansijsku podršku ima od prodaje nafte sa važnih naftonosnih polja, koje je zauzela, prodajom zaplenjenog oružja, „reketiranjem“, učenama i otmicama. Uvela je poreze i carine na izvoz nafte. ID ima po nekim procenama dnevni obrt do 3 miliona evra.

hrana, odeća, obuća, zdravstvena zaštita, posebna briga o deci i starima, ženama - trudnicama, saobraćajno obezbeđenje i drugo). Ovo je bilo naročito izraženo na početku migrantske krize, a glavni njegov promoter je bio premijer Srbije, Aleksandar Vučić i, nasuprot ovom pristupu, racionalni i čvrsti stav premijera Mađarske Viktora Orbana. Naravno, kako je vreme odmicalo, a migrantska kriza poprimala sve agresivnija obeležja – evoluiralo je i shvatanje migrantske krize kod premijera Vučića, koji je izrazio svoju zabrinutost sporošću EU u rešavanju ovog problema. Ministar pravde Srbije, Nikola Selaković, izjavio je (pre potpisivanja Sporazuma EU – Turska): „Sve policijske službe i službe bezbednosti u stanju su pripravnosti povodom migrantske krize“. Nakon sednice Biroa za koordinaciju službi bezbednosti, puna pripravnost se odnosi i na Vojsku Srbije.

No vratimo se napred navedenim krucijalnim pitanjima u rešavanju migrantske krize. Smatramo da migrantsku krizu treba posmatrati iz šire perspektive i da odgovore potražimo od onih koji se već decenijama bave ovim problemima sa aspekta nauke i prakse.

- Mario Monti – bivši premijer Italije.

Već nekoliko godina unazad, EU se suočava sa sve većom nezaposlenošću i sve ozbiljnijim pritiscima od terorizma. Migrantska kriza i neslaganje zemalja članica o ovom gorućem pitanju, dala je vetar u krila svim evroskepticima širom Evrope i ponovo u prvi plan izbacila desničarske partije. Prvi put u svojoj dugoj akademskoj i političkoj karijeri, koju je proveo radeći upravo na evropskim projektima, Monti ne vidi Evropu kao objedinjenu i jedinstvenu. Evropa prolazi kroz takvu krizu, da me navodi na to da po prvi put pomislim da se krećemo ka potpunoj dezintegraciji. Evropu nikada nije u jednom trenutku potresalo toliko različitih kriza kao sada. Iako je EU istorijski gledano, kroz proces krize i odgovora na nju, napredovala, plašim se da se to ovaj put neće desiti, rekao je Monti za portal „Politico cu“.

- Benard Rigert - analitičar

Balkanske zemlje i Austrija se zatvaraju, Grčka je izolovana. U Evropi se ponovo bore svi protiv svih. Spor pokazuje svu nemoć EU u izbegličkoj krizi.

- Aleksej Puškov – poznati ruski politolog i predsednik Komiteta za međunarodne odnose Ruske Dume.

Za Evropu je krajnje opasna kombinacija dvaju činilaca: terorističkih akata i povećanje broja izbeglica. Ako recimo, Asadova vlada u Siriji bude svrgnuta, Evropi garantovano sledi još milion i po do

dva miliona izbeglica. S ovim talasom izbeglica i ekspanzijom koju Islamska država sebi postavlja kao cilj, čini mi se da se dvostruka pretnja za Evropu povećava.

- Viktor Orban – premijer Mađarske

Izjavio je da državni Ustav zabranjuje islamizaciju odredbama o zaštiti mađarskog jezika i kulture. On je rekao u Parlamentu da Ustav obavezuje Vladu da se protivi svakoj masovnoj migraciji koja bi ugrozila te principe. „Da budem jasan i nedvosmislen – islamizacija je zabranjena Ustavom u Mađarskoj“, rekao je Orban.

- Doktor Jelena Guskova, akademik, istoričar, balkanolog, o migrantskoj krizi i njenim posledicama po bezbednost u svom intervjuu za „Novosti“ izjavila je: U Srbiju, koja je na rubu ekonomske propasti, zaključno sa oktobrom 2015, pristiglo je 150.000 izbeglica iz Avganistana, Sirije i drugih arapskih zemalja. Zapad, koji je glavni krivac za sve zlo koje je zadesilo arapski svet, pere ruke i poluslomljena pleća Srbije licemerno tereti izbeglicama. U isto vreme, „slobodna demokratija“ Zapada, koja „štiti ljudska prava „ograđuje se bodljikavom žicom, suzavcima, šmrkovima, puškama, policijom, vojskom i pretnjama prema srpskom narodu, tretirajući ga mizerno! Za Srbiju ti veliki talasi arapskih migranata u postojećim okolnostima su opasni, u bezbednosnom, ekonomskom i svakom drugom smislu. Srbija za to izdvaja novac. Za Srbiju je ogromna cifra od 150.000 nezbrinutih i da je sve idealno. Hrvatska je bila zatvorila granice, Slovenija ima sličan odnos. Mađarska je dočekala izbegle s kordonima policije, bodljikavom žicom i šmrkovima. Ni Bugarska nema blagonaklon odnos prema Arapima, ni Grčka, niti Makedonija, Rumunija, Češka, Slovačka ...Stiče se utisak da se sve radi da bi migranti ostali u Srbiji. Ako Engleska želi da za 5 godina primi svega 20.000 izbeglica iz arapskih država, postavlja se pitanje zašto Zapad srpskom narodu i državi šalje okean migranata? Prema podacima s kojima raspolazemo, od ukupnog izbeglog stanovništva iz arapskih država 70% čine mlađi muškarci do 30 godina i bez porodica. U Beogradu ćete ih videti u „trojkama“. Takvi ne dozvoljavaju fotografisanje, novčano su obezbeđeni. Uz to vlast u Srbiji takve smešta u kampove, raspoređene po graničnim mestima sa Crnom Gorom ili ivicom juga Srbije, prema Preševu i na granici sa Kosovom i Metohijom, Vojvodini i prestonici. Dovoljno je da samo jedna provokacija bude napravljena u Srbiji, pa da oni uzmu oružje i krenu da pomognu svojoj „ugroženoj braći“. Od tih 150.000 dovoljno je da samo nekoliko hiljada uzme oružje u ruke.

Možete da se uverite u sve ovo, prateći islamsku propagandu, koja otvoreno piše o tome da im se planovi ostvaruju, da se šire i da im je u planu zauzimanje balkanskih zemalja, a na prvom mestu Srbije, deo Makedonije, Crne Gore. U tome računaju na pomoć Albanaca sa Kosova i Metohije. Sve što sam navela je ogromna opasnost za srpski narod i Srbiju. Po mišljenju Guskove, Srbiji je pripremljen specijalni scenario sa migrantima. Neke vaše susedne države, u želji da zaštite svoj narod, preduzele su mere i ne vidim zašto to isto nije uradila Srbija! Za razliku od svih drugih zemalja u Srbiji je ubrzano izgrađeno 6 velikih kampova za Arape, a po svoj prilici biće ih još! To je direktno usmereno protiv interesa srpskog naroda i države.

- Vilijem Endgal – poznati američki i nemački geopolitičar. Izbeglička kriza je projektovana od strane istih onih sila koje provociraju rat u Siriji⁴ i Iraku. To su Erdoganova Turska, Salmanova Saudijska Arabija i Vašington, koji pomažu i ne baš tajno podržavaju ISIL. Postoje dokazi da Isil organizuje barem deo toga, u saradnji sa Erdoganom da destabilizuju EU. Kada je Rusija prihvatila hitnu molbu Bašara al Asada da pomogne da se poraze ISIL i drugi teroristi prošlog septembra 2015, na videlo su isplivale laži i kriminalne radnje Rijada, Ankare i Vašingtona. Neki žele da iskoriste ovu izbegličku krizu da bukvalno unište hiljadugodišnju kulturu nacija u Evropi. Neće uspeti, ali u međuvremenu to sve izaziva i izazivaće još neko vreme velike potrese i strahove⁵.

Za krvavi talas terorizma koji je zahvatio čovečanstvo okrivljuje – američku „kuhinju“. Tu svoju tezu Endgal zasniva na tajnim vezama Vašingtona i Islamske države: CIA i Pentagon su naoružali džihadiste kako bi ih iskoristili kao mašine za ubijanje u borbi za američku prevlast u svetu. U SAD, Britaniji, ali još ponegde na planeti, strahuju od gubitka svoje hegemonije. Boje se nastanka nove Evrope koja neće biti pod nadzorom NATO-a, strahuju od uspona suverenih, ekonomskih snažnih nacija u Evroaziji – od Rusije, preko Kine, do Indije – koje imaju snagu da dovedu u pitanje američku nadmoć.

- Tjeri Mejsan – francuski intelektualac i analitičar svetskog glasa.

Islamska država je američki projekat koji je previše dobro

4 Sirija ima 23 miliona stanovnika, 3-4 miliona su izbeglice u inostranstvu, 18-19 miliona podržava Sirijsku Arapsku Republiku, a oko 500.000 podržava džihadiste.

5 „Novosti“: 17.01.2016.

funkcionisao i koji im sada smeta. Imamo dokumentaciju koja nije kompletna, ali je dovoljna da bi se došlo do zaključka da je Islamsku državu u sadašnjem obliku stvorio Vašington, sa saudijskim novcem i uz pomoć Izraela. Međutim, SAD danas više ne znaju kako da se postave prema toj organizaciji, koja se uveliko razvila i kojom od sada komanduje Turska.

Po njemu, rat je već dobijen, međutim, rat će se i dalje nastaviti sve dok bude bilo plaćenika, novca i naoružanja za džihadiste⁶.

- Jelena Ponomarjova – profesor Moskovskog državnog univerziteta za međunarodne odnose, doktor političkih nauka, u svom intervjuu za „Geopolitiku“, odgovorila je na pitanje: „Vi ste pisali o novoj „prekompoziciji sveta“ i tome da tzv. migrantska kriza nije spontan već „organizovan proces, koji se može nazvati čak i masovnom specijalnom operacijom. Šta je cilj ove kolosalne operacije „seobe naroda“ iz Afrike i Azije, a pre svega, sa Bliskog Istoka u Evropu?“

Zaista, kaže ona, nama naočigled, odvija se reformatizovanje sveta. U strašnim mukama, u suzama i krvi, rađa se novo ustrojstvo sveta. Migraciona kriza, bez presedana u novijoj istoriji, kako po razmerama, tako i po socijalno-demografskim i političkim posledicama, jedna je od sastavnica toga procesa. Pritom, upravo Balkan, kako se ne jednom dešavalo u istoriji, u nastalom problemu igra veoma važnu ulogu. Nije slučajno Angela Merkel, nastupajući 3. novembra 2015. god. na konferenciji u Dermštatu, izjavila da „ako zemlje EU zatvore svoje granice, na Balkanu, gde je već ogroman broj izbeglica iz Afrike i sa Bliskog Istoka, može izbiti rat“.

S obzirom na teške socijalno-ekonomske, da ne kažem katastrofalne, prilike u svim balkanskim zemljama, one se ne smeju ostaviti same sa problemima izbeglica. To može biti bremenito novim oružanim sukobima. Uostalom, ko zna, možda je upravo to u interesu vodećih igrača svetske politike, u koje sada spadaju ne toliko države, koliko transnacionalne korporacije i nadnacionalne strukture.

Savremena migraciona kriza ni iz daleka nije slučajnost, nego promišljena i precizno izrežirana akcija koja treba da realizuje nečije koristoljubive interese. Među glavnim ciljevima organizatora dotične specijalne operacije, vidim opštu destabilizaciju Evrope. Migracije će neminovno izazvati jačanje desnice u svim evropskim zemljama.

Što se tiče Balkana, meni je očigledno upuštanje eksplozivne

6 „Geopolitika“ br: 89 . Avg. 2015.

socijalne mase u region: pažnju privlači infiltracija, pod plaštom izbeglica, dobro obučeni islamisti koji su prošli kroz „križna žarišta“. Očito je da, raspoređujući se na teritoriji Srbije i koncentrišući se na jugu, oni lako mogu da postanu snaga koja će pružiti podršku radikalno nastrojenim islamistima – vehabijama. Nemam ni trunku sumnje u to da se među hiljadama izbeglica u zemlju lako mogu infiltrirati i tzv. „spavajući“ teroristi koji se u zemlji mogu zadržati dok ne kucne čas, a mogu i da nastave dalje – po volji njihovih mentora i sponzora. Isto tako, pod izgovorom izbeglica, međunarodni kriminal rešava svoje zadatke: proširuje zonu trgovine narkoticima, ostvaruje nelegalnu trgovinu oružjem, bavi se trgovinom ljudima i „crnom transplantologijom“. Važno je, takođe, shvatiti da reke izbeglica koje su pohrlile u Evropu predstavljaju socijalno-demografsko, ekonomsko i političko oružje u rukama raznih uticajnih skupina. S jedne strane, migracionu krizu usmeravaju i u sopstvenom interesu koriste oni koji žele da oslabe EU, kako bi je lako i bezbolno uključili u Transatlantski savez, koji pogoduje američkim transnacionalnim kompanijama i skupinama koje stoje iza njih, samim tim spasavajući privredu SAD. Migraciona kriza je istovremeno oruđe i posledica borbe severoatlantskih i evropskih vrhova vlasti za budućnost Amerike i Evrope.⁷

- Džordž Soroš – u svom intervjuu koji prenosi „New York Review of Books“, govorio je o stanju u kojem se danas nalazi EU, o svojoj viziji EU, o razlozima zbog kojih podržava nemačku kancelarku Angelu Merkel i ne podržava Viktora Orbana i Vladimira Putina.

„EU je na ivici raspada ... Eu se sada suočava ne sa jednom, nego sa 5 ili 6 kriza istovremeno“, kaže Soroš, precizirajući da misli na grčku, rusku, ukrajinsku i migrantsku krizu, te na mogući izlazak V. Britanije iz EU, kojem se on protivi. „Migrantska kriza“ poseduje potencijal da razori EU, najpre tako što će izazvati krah šengenskog sistema otvorenih granica i konačno podriti zajedničko tržište ... EU trebalo je da bude dobrovoljna zajednica jednakih, ali kriza evra pretvorila ju je u odnos između dužnika i poverioca u kojem dužnici sa teškoćama ispunjavaju svoje obaveze, a poverioci uspostavljaju uslove koje dužnici treba da ispune. Migrantska kriza je izazvala i nove naprsline. Otuda je pod rizikom i samo preživljavanje EU, rekao je Soroš. Soroš želi EU kao naddržavu, što unitarniju, koja je podčinjena

7 „Geopolitika“ br. 94, jan. 2016.

Vašingtonu. Otuda i njegove pohvale na račun Angele Merkel⁸ koja je svojom politikom otvorenih vrata za dolazak migranata i sama počela da radi u korist agende koju Džordž Soroš zagovara: „u slučaju migracija, ona je pristupila principijelno, i bila je spremna da ugrozi svoju lidersku poziciju. Ona zaslužuje podršku onih koji dele njene principe“.

Soroševa fondacija na svom web-sajtu sasvim otvoreno priznaje da, preko raznih organizacija sa kojima saraduje, potpomaže dolazak miliona migranata u Evropu, a mađarski premijer Viktor Orban otvoreno ga je optužio da je jedan od glavnih arhitekata migrantske krize ...⁹

- Rostislav Išćenko – predsednik Centra za sistemske analize i predviđanja, konstatuje: „Današnja situacija u EU često se upoređuje sa Velikom seobom naroda, koja je uništila Zapadnu rimsku imperiju. To upoređivanje se oslanja na talas izbeglica iz Afrike i sa Bliskog istoka, koji zapljuskuju Evropu. Ipak, priliv izbeglica u donedavno uspešnu EU, kao i napadi varvarskih plemena na granice imperije u 5. veku naše ere – samo su spoljni simptomi krize“.¹⁰
- Endrju Koribko – geopolitički analitičar, istraživač. „Izbeglička kriza“, u nedostatku boljeg izraza, planirana je kao krajnji katalizator intenzivnog regionalnog rata u budućnosti. Same "izbeglice"- od kojih nisu svi pobjegli pred terorizmom, već su mnogi ekonomski oportunisti čak iz Somalije i Avganistana, sa nesrazmernim udelom mladih vojno sposobnih muškaraca - i treba ih posmatrati kao nesvesne pione većeg sukoba koji SAD kuvaju. Želim da podestim svakoga, bez obzira na to šta će se odigrati u budućnosti, nasilje protiv grupa zasnovanih na identitetu drugačijem od sopstvenog nije rešenje za tenziju koju stvaraju SAD, upravo da bi zapalile veliko „zavadi pa vladaj“ krvoproliće, koje im je potrebno da bi nakon njega u potpunosti institucionalizovale svoju kontrolu nad Balkanom.

Moramo da se podsetimo da je kriza izazvana ne samo zbog realizacije ciljeva na Centralnom Balkanu, pošto je najveći cilj SAD u ovoj „humanitarnoj intervenciji“ (u smislu da je do sada gotovo milion ljudskih bića „intervenisalo“ na Balkanu i u Evropi) – slabljenje EU

8 Grupa nemačkih advokata podnela je tužbu Ustavnom sudu u Karlsruheu protiv migracione politike kancelarke Angele Merkel, piše Spigl .

9 rs.sputniknews.com (iskra): 23.01.2016.

10 Srpska politika: 14. 1. 2016.

neprestanom demografskom distorzijom i povećanjem NATO vojnih budžeta, ali i dugotrajnom podrškom koju ova krupnija operacija pruža u izazivanju rata hrišćana protiv muslimana, koji SAD žele da dodatno koriste za Vašington. Ovako zamišljena izbeglička kriza može se posmatrati kao olakšavanje infiltracije potencijalnih boraca (nesrazmerni procenat vojno sposobnih muškaraca) u srce Centralnog Balkana i kao nova Gladio operacija destabilizacije.

Treba se prisetiti da je priličan broj ovih „omladinaca“ ranije ratovao u terorističkim grupama, kao što su ISIS i Al Nusra, i da su pobegli iz Sirije zbog napredovanja sirijsko-arapske vojske u tom trenutku (krivci se boje da odgovaraju pred zakonom). Oni, dakle, već poseduju borbeno iskustvo koje može biti „reaktivirano“ onog trena kada se ponovo domognu puške. Drugi nemaju takvu pozadinu, ali su ipak podložni militantnim sugestijama ako se osećaju sateranima iza zid ili „napadnutim“.¹¹

- Miroslav Lajčak – ministar spoljnih poslova Slovačke.

Migrantska kriza, na čijem je udaru evropski kontinent, ozbiljno je dovela u pitanje Šengenski sporazum, a ukoliko on propadne, najteže posledice osetiće zemlje Zapadnog Balkana. Lajčak smatra da je sada najveći problem to što izbeglice prolaze kroz Grčku, bez posebnog nadzora i ograničenja, a do juna, kada je rok za uspostavu Zajedničke evropske službe za nadzor granice, mnogo je vremena i teško je predvideti šta se sve do tada može dogoditi.¹²

- Aleksandar Vučić – predsednik Vlade Republike Srbije, izjavio je u Davosu (Svetski ekonomski forum u Švajcarskoj) da još nije video dovoljno uverljiv i ubedljiv način rešavanja migrantske krize i da je prvi put zabrinut za ono što će se dešavati ubuduće. On je istakao da Srbija ima snage da sebe u migrantskoj krizi sačuva i zaštiti, da u ovom trenutku može da primi do 5.000 izbeglica, ali ne i veći broj ljudi, jer to srpska ekonomija ne može da izdrži.

On je istakao da još nije video dovoljno uverljiv i ubedljiv način rešavanja izbegličke krize, jer se svet, čini mu se, više bavi posledicama, a i dalje nema rešenje. Prvi put sam zabrinut za ono što se zbiva, rekao je Vučić, podsetivši da dolazi proleće, a da mu se čini da se u nekim zemljama Centralne i Zapadne Evrope ubrzano donose

11 „Geopolitika“ : novembar 2015.

12 „Nezavisne novine“ B. Luka: 18. 1. 2016.

odluke o zatvaranju granica. To, podseća, znači i kraj Šengena, odnosno, kraj slobodnog protoka ljudi, roba, novca, kapitala, što u potpunosti menja ekonomsku i svaku drugu scenu. Za Srbiju je veoma važno šta će svet da uradi po pitanju migrantske krize, budući da se sukobi šire, da Islamska država zauzima sve šire teritorije, što će dovesti do još više izbeglica.¹³

- Miloš Zeman – predsednik Republike Češke, založio se za to da spoljne granice EU pred izbeglicama čuva NATO, a ne buduća Evropska obalska i granična straža, koja je po njegovoj oceni zamišljena kao karikatura. „Ja sam za to da kao u Avganistanu i drugim zemljama postoji zajednička komanda NATO koja bi branila granice EU. Zeman je izjavio da veruje da će vojnici izaći da štite granice Češke kada izbeglička „poplava“ počne da se preliva iz Austrije u Češku. „Ne bih pravio dramu oko prihvatanja tri sirijske porodice sa bolesnom decom. Ne bih pravio dramu ni od prihvatanja nekoliko desetina iračkih hrišćana koji su izloženi progonima tamošnjih muslimana. Ali kažem jasno: Dosta! To je sve“, zaključio je Zeman.¹⁴

Češki predsednik takođe je odbio ideju da bi muslimanske izbeglice mogle da predstavljaju ekonomski doprinos za zemlje koje ih prime i integrišu, kako tvrdi najnovija studija MMF-a.¹⁵

- Dmitrij Medvedev – predsednik Vlade Rusije i Manuel Vals – predsednik Vlade Francuske, uoči Minhenskog foruma o bezbednosti su u odvojenim intervjuima za nemačke medije kritikovali politiku „otvorenih vrata“ za izbeglice, koju sprovodi kancelarka Angela Merkel.

„Prilično je glupo otvoriti širom vrata Evrope i pozvati sve koji žele da dođu u vašu zemlju“, rekao je u intervjuu za „Handelsblat“ Medvedev. „Evropska migrantska politika je potpuni promašaj, i to je apsolutno zastaravajuće“.

Francuski premijer za medijsku grupu „Funke“ izjavio je da je ta politika „opravdana privremeno, ali neodrživa na duži rok“. Vals je istakao ograničene kapacitete, ne samo Nemačke, koja je primila 1,1 milion izbeglica, već i cele Evrope. „Moramo da kažemo jasno: Evropa ne može da prima sve migrante iz Sirije, Iraka ili Afrike. Ona

13 „Gazeta“: 22. 1. 2016.

14 RTRS, Tanjug: 22.01.2016.

15 „Novosti, Beta“ : 21.01.2016.

mora da povrati kontrolu nad svojim granicama, svojom migrantskom i azilantskom politikom“.

Kako smo videli, evropska migraciona kriza je kompleksan fenomen za razumevanje i objašnjenje. Ništa se na geopolitičkoj areni ne pojavljuje slučajno, spontano i ne dešava se na volšeban način. Odnosno, sve globalne pojave i događaji su nečim izazvani, svi svetski procesi i tokovi su nečim determinisani. Unutar ovog okvira, nude se brojne i međusobno veoma različite geopolitičke paradigme (modeli, načini teorije) viđenja uzroka koji su doveli do ovog egzodusa stanovništva. Ubedeni smo da su uvaženi analitičari, istoričari i državnici dali odgovore na sva postavljena pitanja i migracionu krizu učinili vrlo razumljivom. Neki od njih, ponudili su i smernice za rešavanje ove krize što će zasigurno olakšati shvatanje njene suštine i brzo reagovanje svih suverenih zemalja u zaštiti svojih granica, kulturno istorijskog nasleđa i suvereniteta. Po svemu sudeći, vremena za čekanje nema, samo brzi i jedinstveni odgovor Evrope na ovaj problem može doneti rezultate.

1. MOGUĆI UTICAJ MIGRANTSKE KRIZE NA BEZBEDNOST REPUBLIKE SRPSKE I BIH

U prethodnom delu teksta smo videli uzroke i posledice migrantske krize i ozbiljnost situacije na celom evropskom kontinentu, ali i merama koje je neophodno preduzimati. Budući da se i Republika Srpska i BiH nalaze u Evropi i to na jednoj od neuralgičnih tačaka zvanj Balkan – dodatno usložnjava situaciju kada je bezbednost u pitanju.

Jelena Punomarjeva – analitičar i doktor političkih nauka iz Rusije kaže: „Balkan je bio i ostao poseban region svetske politike. Potencijalna konfliktnost regiona određena je time što su mnoge političke granice do danas uslovne i ne odražavaju ni istorijsku ni nacionalnu, ni kulturno-civilizacijsku specifičnost ovog dela Evrope.

Poslednja, u istorijskoj retrospektivi, balkanska granica uspostavljena je 1991. godine i povezana je, pre svega, sa krvavim rušenjem socijalističke Jugoslavije. Ipak, po mom dubokom uverenju, taj proces nije završen i balkanski barut do sada ostaje suv i jako eksplozivan. Ozbiljan pritisak, koji može isprovocirati novu promenu političkih granica na Balkanu i znači novi rat, danas je ne samo pooštavanje, od strane zapadnih tutora, albanskog

seperatizma u južnom delu Srbije, u Makedoniji i Crnoj Gori i sve češće pozivi za stvaranje Velike Albanije, nego i otvaranje tzv. Balkanske maršrute migracija, prvenstveno muslimanskog stanovništva.

Pred našim očima dešava se promena demografske i kulturno-civilizacijske klime u regionu, što ne može da se ne odrazi u najskorijoj perspektivi na promenu političkih granica.

Sadašnja migrantska kriza je bez presedana kako po mesnom, tako i po socijalno-demografskom sastavu. Po pesimističkim prognozama, u Evropu se može doseliti čak 35 miliona muslimanskog stanovništva.

I zaista, ne tako davno, očekivalo se da „proradi“ tzv. Balkanska ruta migracija preko Crne Gore i Bosne i Hercegovine. Potpisivanjem Sporazuma EU – Turska do toga nije došlo, ali ne znači da neće doći. Najviši politički organi u BiH razmatrali su takvu moguću situaciju i zaključili da su spremni za tako nešto. Međutim, predsednik Republike Srpske, Milorad Dodik, nedvosmisleno je rekao da Republika Srpska nema kapaciteta ni mogućnosti za prihvatanje migranata.

Aleksandar Dugin - geopolitičar svetskog glasa, ističe da Republika Srpska zauzima središnje mesto u strateškoj strukturi Balkana... Ako počne tamo, pokrenuće se svi procesi u regionu.

Prof. dr Besim Spahić upozorava: „Međunarodna zajednica je sve isplanirala i poslala OHR i visokog predstavnika ovamo, da bude kako im odgovara ... Rat je već pripremljen, samo je pitanje kada će doći vreme. Mi smo bure baruta i samo se čeka kada će se fitilj zapaliti.“¹⁷

Dževad Galijašević – ekspert za borbu protiv terorizma, u svom intervjuu za Blic ističe da se u Sarajevu nalazi komandni i operativni centar Islamske države, za izvođenje terorističkih operacija u celoj Evropi i da se to jasno vidi s obzirom na činjenicu da su najvažniji ljudi iz sveta terorizma u Sarajevu i BiH. On je naveo da Abu Hamza, koji predstavlja pretnju nacionalnoj bezbednosti i koji je bio važan oficir u odredu „El Mudžahedin“ i učestvovao u zločinima na području Ozrena i Srednje Bosne, dolazi kod poglavara Islamske zajednice Huseina Kavazovića, gostuje na televizijama kao što su TV-1, N1, daje izjave i kreće se ovom zemljom kao da prema njemu nisu preduzete nikakve mere nadzora.

Galijašević je podsetio da se u BiH vratilo i šest lica iz Gvantanamo, petorica Alžiraca: Muhamed Abai Atidra, Muhamed Anesla, Lahdar Bumedijen, Lahmar Saber, Omar Budel Hadž, te specijalista za eksplozive Tarik Mahmud el Saval i da je BiH prva u svetu po broju povratnika iz tog američkog zatvora.

¹⁷ WEB-TRIBUNE.COM: 26.04.2016.

Islamska država je uspostavila uporište u srcu Evrope, a teroristi tajno kupuju zemlju u selu Ošve u BiH, koje je okruženo dubokim šumama, piše britanski list „Sandej miror“ .

Istovremeno u BiH boravi Imad Faragla el Nisri, koji je pre više od tri godine došao iz Egipta, gde je bio osuđen za napad na zapadne turiste u Luksoru, a koji je duhovni vođa svih mudžahedina i pisac knjige pod nazivom „Shvatanja koja trebamo promeniti“, a koja podrazumeva uvođenje nove verzije islama u BiH. „Ni prema jednom od ovih lica ne vidim mere nadzora. Prema vehabijskim naseljima vidi se samo aktivnost Reisa Kavazovića, koji sada u posetu prima Abu Hamzu, iako Abu Hamza nije bio nikad član Islamske zajednice BiH i, iako je povezan sa najtežim zločinima, i on i jedinica kojoj je pripadao“, naglasio je Galijašević.

„Što se više spominje borba protiv terorizma, to je manje te borbe, kada je reč o Sarajevu. Laž je da uopšte postoji borba protiv terorizma“, rekao je Galijašević za Blic.

Galijašević smatra da je najveća pretnja evropskom putu BiH terorizam. On dalje ističe: „Postoji velika teroristička struktura u BiH izgrađena s ciljem i kapacitetom da destabilizuju celu Evropu, a ratni zločini su potvrda neviđene brutalnosti i verskog ekstremizma. U ovoj mreži nalazi se više od 5.000 terorista koji prolaze kroz sve evidencije bezbednosnih agencija u BiH. Tu je i 28 vehabijskih naselja koja žive potpuno neustavan društveni život, više od 64 nezakonite „verske opštine“, tačnije džemati¹⁸ kao osnovne zajednice vere u kojima se promoviše radikalni islam, ekstremizam i vrši mobilizacija fanatizovanih mladića i celih porodica za odlazak na ratišta Sirije, Iraka i Avganistana ...“ napomenuo je Galijašević.

„Čak i danas, kada Islamska država šokira svetsku javnost ritualnim klanjima, svi ti zločini nisu ni blizu masovnim ubijanjima koje je odred „El Mudžahedin“ činio od 11. septembra do 14. decembra 1995. na Ozrenskom ratištu“, istakao je on.

On je ukazao i na više od 1000 raznih nevladinih organizacija nastalih iz tzv. „mudžahedinske šure“ na zabranjenu organizaciju „Aktivna islamska omladina“. „Takođe, tu su razni magazini poput profašističkog i islamističkog časopisa Saff, koji vode bivši oficiri i pripadnici zločinačkog odreda „El Mudžahedin“, Abdusamed Bušatlić i Ezher Beganović, za koje pišu radikalni, mržnjom zadojeni fanatici poput Fatmira Alispahića. Hiljade portala i stotine raznih finansijera – pranje novca preko tzv. humanitarnih organizacija, poput terorističke IHH INSANI YARDIM VATFI – INSAN HAK VELHURIET, organizacija kojoj je glavni pokrovitelj supruga predsednika Turske, Emine Erdogan“, naveo je Galijašević.

¹⁸ 22 paradžemata odbili da uđu u jurisdikciju Islamske zajednice BiH, a 16 prihvatilo .

On je ocenio da u vremenu složenih terorističkih operacija u Evropi i ozbiljne bezbednosne, ekonomske i demografske pretnje koja planirano dolazi od Erdoganove Turske u vidu izbegličkog talasa, izmišljati druge vrste pretnji i „mahati svojim malim fašističkim prstićem“ prema Rusiji, kao da je Rusija problem, predstavlja neprijateljski akt prema BiH.

„Šta je to Rusija uradila loše bilo kom narodu u BiH ili samoj Dejtonskoj BiH? Nikada i ništa –Rusija je politički odmereni prijatelj BiH koja ne zloupotrebljava nijedan narod, niti bilo koga ugrožava ili ucenjuje. Rusija je partner“, zaključio je Galijašević.

Tarik Mahmud Ahmed al Salah koji je iz Gvantanama nakon 13 godina proteran u BiH, u ovom trenutku je najveći izvor terorističke pretnje u Evropi, a posebno na Zapadnom Balkanu, upozorio je stručnjak za terorizam, Džavad Galijašević. Učestvovao je u pripremi eksploziva za napad na Svetski trgovački centar u Njujorku 11. septembra 2001. godine. Predvodio je poznati „Ebu Ubejdah kamp“ za obuku Al Kaidinih terorista za izvođenje terorističkih akcija na preookeanskim letovima i u svim vrstama saobraćaja u vazduhu, na kopnu i na moru. Zarad toga kampa, direktno i lično je pohvaljen od Osame Bil Ladena. Obaveštajne službe SAD utvrdile su da je u ratu u BiH učestvovao u redovima Trećeg korpusa tzv. Armije BiH i da je imao preudonim „Al Layth“, te da je bio nepopustljiv i hrabar. Istražitelji konstatuju da je Al Savah izuzetno inteligentni iskusan terorista i da je postao njihov saradnik. Posebno je bitno da američki istražitelji Vojno-obaveštajne službe konstatuju kako su sigurni da će Al Savah nastaviti sa delovanjem u terorističkim organizacijama i da će nastaviti sve ranije aktivnosti, ali i da će ih on, uglavnom, obavestavati o tome te da im može biti koristan – ističe Galijašević.

Isto tako, stručnjak za borbu protiv terorizma rekao je SRNI – u Rajlovcu je izvršen klasični teroristički napad inspirisan Parizom od 13. 11. 2015. godine. Tom prilikom su poginula 2 vojnika OSBiH.

SRNA: 29. 10. 2015. Turska i Katar, avionima preko sarajevskog aerodroma, u BiH ubacuju vojnike i komandante džihadističke Islamske države, upozorio je Dž. Galijašević. Galijašević je izjavio agenciji SRNA da je Služba za poslove sa strancima tu samo da obezbedi „hotelske vaučere“ i da toj vojsci ekstremista pod izmišljenim identitetom pomogne da organizuju napad na mir i ustavni poredak BiH, ali i stabilnost cele Evrope.

Galijašević je istakao da su ti radikalni islamisti „brutalna geopolitička pešadija“ Engleske i SAD, koje ih zbog toga podržavaju medijski, institucionalno, obaveštajno, a ponekad i vojno.

„Ubacivanje ratnika džihada u BiH opravdava zabrinutost premijera Srbije Aleksandra Vučića, a institucije obavezuje na maksimalan oprez i odlučan odgovor na izazove“, istakao je Galijašević.

„Pojam destabilizacija“ na našem jeziku uvek znači etnički i verski sukob, koji uglavnom nije incident – nego rat, upozorava on.

Nakon sagledavanja političko-bezbednosne situacije na Balkanu, a sa težištem na Republiku Srpsku i BiH, vidimo svu kompleksnost situacije koja bi mogla biti i pogoršana, pa čak doživeti svoju kulminaciju oživljavanjem tzv. Balkanske rute migracija. Migrantska kriza, početkom ove godine (2016) poprimila je velike razmere i postala glavna tema svih medija u Evropi i svetu. Na ionako uzavrelu situaciju, dodati i nekoliko hiljada razbešnjelih migranata – kojima nedostaje samo oružje, značilo bi katastrofu na ovom prostoru. Ilegalne migracije oduvijek su postajale, ali su danas u ekspanziji, naročito u zemljama čije su ekonomije nerazvijene i nestabilne, a demografski parametri u porastu¹⁹ (D. Radišić: Str.109) zbog čega je neophodno da državni organi Republike Srpske i BiH preduzmu sve neophodne mere (a one se mogu naći u prethodnom delu teksta) kako bi se takva situacija predupredila ili u samom začetku eliminisala.

Teroristi ne smeju stizati na krilima izbegličkih kolona!

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Migracije nisu novina i posebnost današnjeg globalizacijskog vremena i nesporazuma u međunarodnim političkim, vojnim, ekonomskim i svakim drugim odnosima. One postoje otkad je ljudske zajednice. Istorijski posmatrano, kao i danas, ljude su na masovne migracije prisiljavali ratovi, siromaštvo, nasilje, progoni itd. Implikacije po bezbednost i mir u Evropi koje je izazvala ova kriza „naterala“ je vodeće svetske analitičare, javne radnike, istoričare i državnike da nakon svestranih analiza traže da se to na sve moguće civilizacijske načine, pa i uz upotrebu sile zaustavi. Eventualne kritike UNHCR-a, nevladinih i drugih humanitarnih organizacija ne smeju biti prepreka da se sačuva kulturno-istorijsko nasleđe hrišćanske Evrope i mir i bezbednost u ovom delu sveta. Migracije su složeni globalni problem koji utiče na sve zemlje, odnosno, zemlje porekla, tranzita ili odredišta i postale su nužnim i sastavnim delom života miliona ljudi, te obrazaca i stilova ponašanja u novim, nepoznatim etnikumima i etnicitetima. Novi globalni trendovi migracija nadilaze nacionalne i socijalne debate. Novija ruta migranata kreće se preko BiH. Treba ceniti i procenjivati kakav odraz može imati rast

priliva migranata i izbeglica u BiH po bezbednost i stabilnost dejtonske BiH. Republika Srpska, Bosna i Hercegovina i Srbija moraju koristiti iskustva drugih zemalja za prevazilaženje migrantske krize, jer mir nema alternativu. Treba biti human prema izbeglicama, ali imati i povećani oprez na moguće izazove, rizike i pretnje po bezbednost.

LITERATURA

Dr Dragan Radišić (2017), Migrantska kriza dugoročni bezbjednosni izazov, Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Banja Luka

WEB – TRIBUNE.COM: 22.04.2016 i 26.04.2016.

1. „Novosti“: 17.01.2016.
2. „Geopolitika” br: 89 . Avg. 2015.
3. „Novosti“: 17.01.2016.
- 4.“Geopolitika” br: 89 . Avg. 2015.
- 5.rs.sputniknews.com (iskra): 23.01.2016.
6. Srpska politika: 14.01.2016.
7. „Geopolitika“ : novembar 2015.
8. „Nezavisne novine“ B. Luka: 18.01.2016.
- 9... „Gazeta“: 22.01.2016.
10. TRS, Tanjug: 22.01.2016.
- 11 „Novosti, Beta“ : 21.01.2016.
- 12 „Politika” Beograd: 14.02.2016.

THE MIGRANT CRISIS AND ITS REFLECTIONS ON THE SECURITY OF THE REPUBLIC OF SRPSKA AND BOSNIA AND HERZEGOVINA

Duško Vejnović, PhD

Faculty of Security Sciences

University of Banja Luka

e-mail: dusko.vejnovic@fbn.unibl.org

Assistant Professor Dragan Radišić, PhD

Faculty of Security and Protection,

Independent University of Banja Luka

e-mail: draganradisic@ymail.com

Abstract: Bosnia and Herzegovina has become a new refugee route, and the state generally has no answer to the question of what to do with the increasing inflow of persons from Syria, Iraq, Afghanistan, etc. The migrant crisis is increasingly becoming a long-term security challenge, a risk and a threat, and the migration, which the prominent intellectuals call the relocation of people, constitutes a complex demographic phenomenon (the demographic picture of Europe is changing) with multiple socio-economic, political and cultural causes and consequences. The migrant, refugee crisis has become a major challenge for the institutions of Bosnia and Herzegovina, domestic security services and police organizations and agencies, and various non-governmental organizations, as well as for citizens as a whole. This challenge is greater in view of the complexity of the Dayton Bosnia and Herzegovina as the state union of two entities, the Brcko District and three constituent peoples with a low degree of dialogue, tolerance, ethnic trust, and a very low level of responsibility and trust in the political elites.

Key words: migrants, migrant crisis, migrations, security, security challenges, risks and threats, security culture of ethnic (dis)trust.